

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr KN2025/01543

Vårt dnr R-2025-37

Malmö den 10 november 2025

REMISSVAR

SOU 2025:88 - Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Våra medlemmar – landets alla kommuner – ansvarar för att avfall samlas in, återvinns och behandlas på ett hållbart sätt. Det innebär att vi indirekt företräder hela Sveriges befolkning. Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Vi verkar för en hållbar och innovativ avfallshantering där vi samverkar med andra utifrån vårt samhällsansvar. Vår vision är en framtid utan avfall. Därför påverkar, utvecklar och samverkar vi för en framtid där avfall förebyggs, återvinns och ses som en resurs.

Avfall Sverige tackar för möjligheten att lämna remissvar och har valt att svara övergripande på remissen.

Synpunkter

Avfall Sverige är positiv till ett tidigt politiskt beslut om lämplig lokalisering i förhållande till olika riksintressen.

Avfall Sverige är något tveksam till förslaget att bryta ut 3 och 4 kapitlen om hushållning med mark och vatten ur miljöbalken till en egen lag som inte innehåller någon motsvarighet till generationsmålet i miljöbalkens portalparagraf (1 kap. 1 § första stycket). Det finns en viss risk att avsaknaden av denna koppling medför att avvägningarna enligt lagen styr mot att prioritera föreliggande mer kortsiktiga behov, i stället för att säkerställa en hållbar användning av mark och vatten även för kommande generationers behov.

Utredningen påtalar i avsnitt 5.4.7 att enligt förstudiens enkät upplevs infrastrukturintresset som för dominant, där provningarna för nya väg- och järnvägar sker via egen speciallagstiftning som saknar incitament för en god helhetsverkan. Förstudiens egen slutsats var att fler sektorsområden kan vara i behov av styrning på en mer övergripande nivå. Avfall Sverige anser liksom SKR att det är nödvändigt att ta ett helhetsgrepp kring hushållningsbestämmelserna och riksintressesystemet, att en sammanhållen syn på nyttjandet av nationella tillgångar behövs.

Utredningen bedömer inte att nuvarande system med utpekande av riksintresse är tillräckligt långtgående och påtalar att i vissa fall har ansvariga myndigheter inte pekat ut områden av riksintresse i den mån andra aktörer bedömer det som nödvändigt. Vad Avfall Sverige kan se lämnas inget förbättringsförslag i denna del.

Utredningen konstaterar exempelvis att Naturvårdsverket inte har pekat ut något område av riksintresse för avfallshantering. Detta är särskilt intressant nu när Naturvårdsverket i en utredning som för närvarande är på remiss om förslag till författningsändringar till följd av revideringen av EU:s avfallstransportförordning, har föreslagit att principerna om närhet- och självförsörjning, som uttrycks i artikel 16 avfallsdirektivet, ska införas och tydliggöras i miljöbalken. Ett mål i den svenska avfallsplaneringen ska vara att säkerställa att det i Sverige finns möjligheter att ta hand om det egna blandade kommunala avfallet samt att bortskaffa annat avfall. Avfall Sverige kan konstatera bland annat att vi har utmaningar i den nationella beredskapen för att hantera komplexa avfallsslag, att den svenska marknaden för farligt avfall är ganska liten med ett begränsat antal behandlingsanläggningar - för vissa farliga avfall finns endast på enstaka anläggningar. Avfall Sverige kan inte se att föreliggande förslag medför någon förändring i fråga om riksintressen, men vill passa på att peka på vikten av att avfallsanläggningar av regional och nationell betydelse får det skydd som behövs.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår seniora miljöjurist Andrea Hjärne, andrea.hjarne@avfallsverige.se, telefon 040-69 35 66.

Med vänlig hälsning
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd